

Zápis z pracovní skupiny k SZP – podmíněnost 25. 10. 2022, 10:00 on-line

Pracovní skupina (PS) se uskutečnila formou on-line jednání na platformě MS Teams a připojilo se na ní cca 95 účastníků. Jednání vedl Pavel Sekáč, náměstek ministra pro řízení Sekce pro fondy EU a Kateřina Bělinová, ředitelka odboru přímých plateb.

Tématem PS byla podmíněnost. Pro jednání PS byl připraven podkladový dokument, který byl účastníkům jednání v předstihu distribuován.

V rámci prezentace paní ředitelky Bělinové zazněly aktuální informace týkající se nastavení jednotlivých standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy (tzv. DZES).

Strategický plán SZP byl dne 12. 10. 2022 schválen Vládou ČR a dne 14. 10. 2022 postoupen EK k finálnímu schválení. V současné době probíhá implementace nové SZP na národní úrovni a jsou připravována nařízení vlády a potřebné IT systémy.

NM Sekáč požádal, aby zástupci NNO, kteří jsou na jednáních PS přítomni, předávali všechny relevantní informace v rámci členské základny dané organizace. Ve spolupráci se SZIF MZe připravuje komunikační linku prostřednictvím Portálu farmáře, aby se všechny nezbytné informace k zemědělcům dostaly, zejména pokud nejsou členem žádné organizace.

Písemný záznam diskuse je pro přehlednost zestručněn, v případě potřeby je k dispozici audio-vizuální záznam z jednání, který byl účastníkům distribuován společně s prezentací z jednání PS.

DISKUZE

J. Kostelníková (SLŠ ČR)

- Vznesen dotaz, jaké budou parametry JŽ či ekoplatby pro kulturu K (lesní školky)

M. Tampierová (KZP)

- DZES 1 – zachování TTP na základě poměru k zemědělské ploše – hodnocení podmínky ve vztahu k uživateli? Pokud ano, je stanoveno nějaké kontrolní období? V případě převedení TTP na jiného uživatele, jak bude řešena tato podmínka, pokud daný uživatel neměl k 1. 1. daný TTP. V rámci hodnocení bude řešen konkrétní pozemek anebo poměr TTP k celkové zemědělské půdě daného uživatele za dané období?
- DZES 4 – co bude hodnoceno jako ozimá plodina u pásů kolem vodních toků? Bude se výjimka vztahovat i na porosty víceletých plodin? Pokud ano, bude dána jen pro rok 2023?
- DZES 5 – bude možné získávat průběžné návrhy v této problematice ve vazbě na spolupráci s VÚMOP? Jsou připravovány PS? Uvítala by, aby i v současném nastavení LPIS byl redesign uveden, aby zemědělci mohli s těmito informacemi v kontextu budoucího období pracovat.
DZES 7a – střídání plodin – mají meziplodiny skutečně vymezení od sklizně do zasetí hlavní plodiny? Výjimka 10 % - i u pozemků přiřazených k danému dílu DPB?.
- DZES 8 – dusík vázající plodiny – omezení sklizně od 1. 6. do 15. 7. – nešlo by zvážit, zda k této podmínce nepřistoupit obdobně jako v případě TTP, tj. zvážit, zda nevymezit podíl neposečených pásů? Obava z dopadů na chovy ŽV.
- Neprodukční plochy – kultura G – jak to, že se tato kultura nezapočítává do typicky neprodukční plochy? Mělo by být možné tyto plochy zařadit jako neprodukční.
- Bude umožněn přechod ploch mimo LPIS do kultury U? nebo z G rovnou do U bez 12měsíčního přechodu na R?

K. Urbánková (PRO-BIO)

- kdy zemědělci uvidí v LPIS novou erozní vrstvu, aby si uvědomili, jaké na ně bude mít nastavení od r. 2024 dopad?
- Jaký je harmonogram výplaty dotací pro další roky? V některých ČS dojde k výraznému posunu.
- Potřeba komunikace s ostatními ČS ohledně sankčních systémů, aby byl s ohledem na nastavení a četné změny r. 2023 co nejměkčí náběh sankcí
- DZES 8 - neprodukční plochy – podporuje v rámci režimu EZ možnost pastvy – je třeba ještě diskutovat s EK

P. Sekáč (MZe)

- DZES 5 – bude zasedat samostatná PS v užším formátu – v gesci pana ředitele Čecha – zástupci sekce pro fondy EU se budou rovněž účastnit; oslovování členů týmu v tuto chvíli probíhá; o výstupech bude zemědělská veřejnost informována
- Nová vrstva LPIS – citlivá záležitost, neboť stále probíhají diskuse, nicméně na druhou stranu je pochopitelné, že zemědělci chtějí mít představu o budoucích dopadech
- Harmonogram výplat – v tuto chvíli počítáme stále s termíny jako ve stávajícím období – budou poskytovány průběžně všechny relevantní informace

P. Růžek (VÚRV)

- DZES 5 – podrývání v případě řepky olejné – zvážit podporu tohoto opatření, jestli jej nelze nahradit jiným; rozhodující je, jak je provedeno přikulení (pokud je provedeno po vrstevnici, pak toto opatření nemá význam)
- Aplikace organické hmoty do půdy – uvedené hodnoty jsou velmi nízké – zvýšit sušinu? anebo dávku hnojiva? anebo obojí? Je třeba se nad tímto ještě zamyslet.

J. Stehlík (ASZ)

- Pro 1. rok implementace nové SZP – úhory – nebylo by možné stanovení úhorů pouze na 1 rok jako přechodné období, než bude nové nastavení lépe uchopeno a optimálně nastaveno?
- Pro 1. rok implementace nové SZP – zvážit míru tvrdosti sankčního systému – půjde o úplně nové a dosti komplikované nastavení – na místě je jistá shovívavost.
- Šablonové řešení vrstvy LPIS v souvislosti s erozí je nejhorší možný způsob – mělo by být pracováno se skutečnou erozí

A. Procházková (Čmelák)

- Bude možné se účastnit alespoň některých avizovaných užších formací PS k nastavení některých parametrů / postupů v rámci nové SZP?
- Proběhne podobná PS jako dnes k podmíněnosti i pro problematiku ekoschémat?
- Existuje nějaký odhad, kolik zemědělců by ekoschématata chtělo aplikovat?
- Nový systém v rámci SZP je velkou změnou a musí proto být flexibilnější – měla by probíhat intenzivní diskuse mezi zemědělci a environmentalisty – základem nejsou striktní postupy, ale výsledky, kterých je třeba dosáhnout.

P. Sekáč (MZe)

- K ekoschématům bude připravena PS – cca do poloviny listopadu by měla být distribuována pozvánka včetně podkladů
- Doufáme, že do ekoschémat vstoupí maximum zemědělců – nastavování probíhalo tak, aby bylo motivační
- Flexibilita systému – poměrně citlivá otázka ve vazbě na plnění jednotlivých indikátorů, které musí být vykazovány směrem k EK; k nějakým úlevám, pokud budou nezbytné, bude zřejmě docházet jen po posouzení ze strany EK v případě, že obdobný problém bude řešen na úrovni více ČS
- Všechna opatření budou vyhodnocována z hlediska plnění, nicméně je velmi pravděpodobné, že bude docházet k aktualizaci / revizi parametrů či očekávaných plnění v kontextu aktuálního vývoje situace

- Užší formát expertních PS k DZES 5 – cílem je co nejrychlejší reakce odborníků a praktikujících zemědělců a agronomů plně zapojených do systému; poté dojde k přenesení tématu opět na úroveň široké PS

ŘO Bělinová

- Kultura K – parametry pro JŽ – od r. 2023 jsou parametry obdobné, nic zásadního se nemění; detaily k ekoplatbě na kultuře K budou prezentovány na nadcházející PS
- DZES 1 – vazba na kalendářní rok s výjimkou roku 2023 (tam se bude muset vycházet z účinnosti NV); předmětem sankce by byla přeměna kultury na vydefinovaných plochách s danými výjimkami; u ekoplatby je předpokládáno zpětné zatravnění dané environmentálně citlivé plochy; v případě, že nepůjde o citlivé plochy, bude postačující zatravnění ekvivalentem výměry plochy
- Ozimá plodina – předpokládáme, že budou vymezeny plodiny, které budou považovány za jarní, ostatní plodiny budou v rámci přechodu posuzovány jako ozimé plodiny
- Meziplodiny a střídání plodin – uznána bude v rámci meziročního vyhodnocení pouze ta meziplodina, která byla vyseta ihned po sklizni a vydrží do osetí jařinou příštího roku; 4letá perioda ale posuzuje pouze hlavní plodiny, meziplodina započítána být nemůže
- Tolerance 10 % - nepřesnosti v terénu, zákresu, rozšíření užívané plochy apod.
- DZES 8 – omezení sklizně do 15. 7. se primárně váže k „ryze“ neproduktivním plochám. U ploch s plodinami vázajícími dusík je sklizeň dříve možná, avšak do 15. 7. je nutné ponechat na pozemku posklizňové zbytky za účelem možnosti ověření plochy kontrolou.
- Započítávání kultury G jako neproduktivní plochy – je připravena novela NV 307 (LPIS) a tato připouští možnost přímého převodu z kultury G na kulturu U
- Podrývání řepky – limit 25 cm je minimum – postup podrývání vyžádán ze strany zemědělské praxe (ročně 150 – 200 uživatelů)
- Organická hmota v rámci půdoochranných technologií – limit je dlouhodobě uplatňován, v rámci ekoplatby je zavedeno detailnější nastavení – zvláštní režim pro jednotlivé agrotechniky a přísnější nastavení
- Pro 1. rok nastavit mírnější sankční systém – požádala, zda by bylo možné posoudit hodnotící tabulky v rámci zaslaného podkladu – v této souvislosti oceníme zpětnou vazbu, zejména pokud je některý z nastavených parametrů zbytečně přísný
- Pásové střídání plodin – je zohledněno v rámci DZES 5 - protierozní ochrana. V DZES 7 - omezení plochy plodiny je v řešení, uvítáme zpětnou vazbu
- Ujistění, že snahou je pamatovat na to, aby byl kontinuální přechod podmínek z r. 2022 do r. 2023, v žádném případě není záměrem postupovat retroaktivně

A. Šandera (ZS ČR)

- Potřeba flexibilního nastavení, poděkování za nastavení střídání plodin a řešení problematiky meziplodin
- Kombinace 10 ha na SEO DPB + zvýšení erozní ohroženosti – je třeba dále řešit, výpočet není korektní a zpochybňuje jeho způsob
- Je možnost 10 ha na SEO řešit pohledem přes zemědělskou parcelu a nikoliv DPB?

Vyjádření k dotazu:

Aktuálně je ve Strategickém plánu SZP podmínka maximální plochy 10 ha vztažena k DPB s kategorií erozní ohroženosti SEO a podmínka se tak posuzuje vůči celému DPB. Případné úpravy budou podléhat modifikaci Strategického plánu a jejímu schválení ze strany Komise.

K tématu byla založena zvláštní PS s cílem připravit nabídku agrotechnických postupů vhodných pro rozšířenou vrstvu eroze, včetně možné revize jednotlivých kategorií NEO/ MEO/ SEO.

- Nový redesign – červeně jsou označeny i pozemky, kde kukuřice je běžně bez problému pěstována – zpochybnění výpočtů – třeba více rozpracovat a rozvrstvit do více stupňů
- Pohled přes DPB není efektivní – mělo být jít o pohled přes zemědělskou parcelu
- Obava, že by došlo k narušení pásového střídání plodin
- Ve spolupráci s VÚMOP by měla být jasně nastavena vazba protierozní technologie ve vazbě na podkladovou vrstvu / vlastnosti pozemku

I. Novotný (VÚMOP)

- Eroze – zpřísnění hodnoty přípustného smyvu ze 17 na 9 tun v rámci stávajícího nastavení DZES 5 ve vazbě na SEO a MEO by nebylo ideálním řešením
- je třeba řešit redesign

P. Povolný (EK)

- Neprodukční plochy v režimu EZ – možnost pastvy – pastva je jednoznačně produkčním prvkem, EZ tudíž dle jeho názoru nárok na výjimku nemá
- Sankční systém – existuje obecný rámec sankcí – je na ČS, jak si sankční systém nastaví, ale dotaz předá odpovědným kolegům, zda jsou plánována nějaká vodítka; EK bude posuzovat výsledky (SP je založen na výsledcích) – pokud nebudou plněny, bude muset ČS přijmout opatření, aby se stav zlepšil
- SP je v interservisní proceduře, termín ukončení připomínkového řízení je ve středu – EK předpokládá, že rozhodnutí o SP by mohlo proběhnout koncem listopadu – poté očekává organizaci MV; v příštím roce bude možná dle standardního procesu modifikace SP, jak to nyní bylo v případě PRV

P. Hanka (ZUČM)

- Pěstování zeleniny – navržený systém je extrémně složitý a často bude docházet k nesrovnalostem a pochybení
- Opětovně požádal o výjimku pro zeleninu v případě DZES 6 – zajištění 80 % pokryvu k 31. 10. není příliš reálné

Vyjádření k dotazu:

Výsledné nastavení v podobě 20 % flexibility a výjimky pro pěstování okopanin a zeleniny pro ekologické zemědělce na těžkých půdách je maximální možný kompromis, kterého bylo v rámci jednání s EK dosaženo. Budeme se věnovat vyhodnocení v prvním roce a v případě, že by bylo opatření nerealizovatelné, jsme připraveni zahrnout jako podnět ke změně.

J. Čejka (SIUZ)

- Bude možné plnění ekoschémat (např. snižování objemu používaných pesticidů) precizními technologiemi? (pozn. precizní zemědělství je součástí ekoschémat – toto téma ve vazbě na POR bylo řešeno rovněž v rámci TK s EK)

Vyjádření k dotazu:

Ano, Ekoschémat zahrnují dvě samostatné intervence: Celofaremní ekoplatbu a Precizní zemědělství. Cílem intervence Precizní zemědělství je racionalizace a zefektivnění materiálových vstupů při současném zachování produkční schopnosti půdy za dodržování agroenvironmentálních omezení daného stanoviště. V rámci této intervence bude zavedena povinnost výpočtu bilance dusíku. Bilance dusíku je vhodným nástrojem pro kontrolu správnosti hospodaření s dusíkem pocházejícím z různých zdrojů za zemědělský subjekt. Pro bilancování dusíku zemědělec použije podklady o všech jeho vstupech do půdy, vč. doplnění údajů o symbiotickou fixaci vzdušného dusíku a o výstupech dusíku z půdy, tedy export dusíku ve sklizených produktech.

Problematika používání pesticidů je velmi komplexní, jejíž obsáhnutí a harmonizaci širšího legislativního rámce, včetně příslušných metodik, by vyžadovalo delší přípravu. Klíčovým prvkem je dále mimo jiné technologická připravenost potenciálních žadatelů, která vzhledem k velké finanční náročnosti na pořízení dostatečně vybavené aplikační techniky a rovněž v

současnosti relativně dlouhým dodacím lhůtám, požadavkům na dostupnost kompetentní pracovní síly i náročnosti na pracovní kázeň, není k dispozici.

Z těchto důvodů bude MZe zvažovat možnosti zařazení podpory technologií používání pesticidů formou modifikace Strategického plánu.

Závěr:

- Stávající široký formát PS k SZP bude pokračovat rovněž do budoucna; v případě určitých tematických celků budou zasedat rovněž odborné užší pracovní týmy, jejichž výstupy nicméně budou prezentovány na PS v širokém formátu
- Následovat bude PS k SZP k tématu ekoplatby – přesný termín i podkladový materiál bude členům PS zaslán v dostatečném předstihu
- Účastníci PS k SZP za dané organizace byli požádáni, aby informace z pracovních skupin předávali v rámci své členské základy

Chat:

Jiří Horák (SKFČR)

prosím po dohodě s Lnářským svazem sjednotit termín v tabulkách len přadný a olejny 2x na len setý.

Vyjádření k dotazu:

Podnět bude zvážen a návrh bude případně zohledněn rámci v rámci legislativního procesu při přípravě nařízení vlády

Josef Čejka SIUZ

bude možná maximální šíře ochranných pásů 24 m?

Vyjádření k dotazu:

Maximální započitatelná šíře většiny ochranných pásů pro vyčlenění neprodučních ploch bude 30 m.

Jiří Michalisko

prosím o definici termínu ochranných pásů podél vodních zdrojů a útvarů, termín zákresu a termín osetí krycí plodinou, a zda tato plodina může být totožná s nektarodárnými úhory?

Vyjádření k dotazu:

Ochranné pásy podél vody v základním i prémiovém stupni celofaremní ekoplatby, budou evidovány a předem zakresleny Evidenci půdy LPIS.

V základním stupni se bude jednat o pásy o minimální šíři 6 m od hranice dílu půdního bloku, pokud se hranice dílu půdního bloku dle údajů v LPIS nachází do 6 m od útvaru povrchových vod.

V případě, že se jedná o prémiový stupeň celofaremní ekoplatby, je minimální šíře pásu stanovena na 12 m a vzdálenost od útvarů povrchových vod je 10 m.

Pro oba typy ochranných pásů zároveň platí, že maximální započitatelná šíře je 30 m.

Souvislý vegetační pokryv se na ploše pásu musí nacházet v termínu od 1. 6. do 30.11.

Pokud jde o založení porostu ochranného pásu krycí plodinou, nevylučujeme a zvažujeme použití postupu, který upravuje zákon o zemědělství § 3 j odst. 1 písm. c) pro obnovu trvalých travních porostů.

Nicméně upozorňujeme, že pro neproduční plochy i nadále platí, že do 15. 7. je zakázána produkce, použití POR a hnojiv.

Josef Čejka SIUZ

Rotace plodin a budoucí dělení pozemků na 10 ha? Bude tam určitá výjimka? Podle zkušeností z let minulých došlo po rozdělení v několika případech k stejné plodině během 2 let

Vyjádření k dotazu:

Standard pro střídání plodin má pro rok 2023 výjimku, jak je uvedeno v podkladu, a jeho plnění bude platné od roku 2024. Poskytuje tak dostatek času pro uzpůsobení se. Každoroční střídání hlavní plodiny se realizuje na 40% výměry orné půdy podniku, čímž se poskytuje dostatečná flexibilita pro osevňovací postupy podniků v podobě 60 % výměru.

Obecně je pro standard DZES 7a) a b) je navrženo několik výjimek, podrobnosti jsou uvedeny v aktualizovaném podkladu, který je přiložen k zápisu.

Martin Střelec, Hnutí DUHA

K DZES 5 - jednotlivé půdoochranné technologie působí nevyváženě. Např. obsetí řeší jen obvod pozemku, u ochranných pásů není vyžadována poloha vůči erozi a odtoku. Je dostatečně podloženo, že všechny volitelné technologie jsou obdobně účinné vůči erozi?

Vyjádření k dotazu:

Zemědělci si mohou vybrat podle svého výrobního zaměření z možností jakou půdoochrannou technologii zvolit. Tyto POT jsou odzkoušené ze strany VÚMOP. U obsetí došlo na základě doporučení úpravy podmínek ke zmenšení souvislé plochy z 6 na 4 ha. Osevňovací plány, tvary pozemku, individuální postupy jsou variabilní a s ohledem na to musí být zemědělcům nabídnuta širší nabídka možností, jak zabránit erozi.

Tampierova Martina (KZP)

Je již naplánován termín pro pracovní skupinu na precizní zemědělství?

PS k ekoplatbě včetně precizního zemědělství se bude konat 21. 11. 2022.

Jiří Kunte (ČMŠSA)

Druhy plodin – Navrhují druhy plodin uvádět také/pouze latinsky, došlo by ke zjednodušení a odstranění nejasností. Například hrách polní a pelušky jarní i ozimé jsou jeden druh: *Pisum sativum* (tj. -11 řádků seznamu).

Vyjádření k dotazu:

Názvy budou uvedeny v souladu s pravidly Legislativní rady vlády ČR a v souladu s těmito pravidly upřednostňujeme české názvy. Případné duplicity však budou odstraněny.

Martin Střelec, Hnutí DUHA

DZES 7a stále působí slabě, na 60% půdy stačí vyměnit hlavní plodinu až ve 4. roce. Chápeme, že příliš striktní nastavení rotace by mělo dopad do ekonomiky a struktury produkce. Je současné nastavení podloženo jakousi analýzou potřebnosti produkce jednotlivých plodin, nebo jde o arbitrárně stanovené parametry?

Vyjádření k dotazu:

Nastavení rotace plodin vychází z konzultací s EK, resp. z jejího návrhu, a je v této podobě implementováno řadou ČS. Jde o vyvážený přístup poskytující potřebnou flexibilitu pro sestavení osevňovacích postupů a zohledňuje půdně-klimatické podmínky zemědělských podniků.

Jiří Horák SKFČR

navrhují zvážit váhu plodin vázajících N na 1,5.

Vyjádření k dotazu:

Váhové koeficienty jsou stanoveny zejména s ohledem na stabilitu konkrétní neprodukční plochy. Vyšší než 1 mají pouze krajinné prvky. Koeficient 1,5 pro dusík vázající plodiny by byl z tohoto pohledu neobhájitelný.

Michalisko, Jiří

v případě pásu kolem vodních zdrojů se skladbou travin bude pro celofaremní eko platbu brán zřetel na již založené ozimy nebo musí u založených ploch dojít k přesevu již pro rok 2023?

Vyjádření k dotazu:

Povinnost se bude vyžadovat až pro porosty založené po účinnosti nařízení vlády. Na již založené plochy ozimů se v roce 2023 nebude vztahovat povinnost založení ochranného pásu podél vod jak v základním, tak v prémiovém stupni.

Alžběta Procházková SPP Čmelák

Rozumím, že není efektivní mít v úzkých pracovních skupinách mnoho účastníků. Přesto se domnívám, že by bylo žádoucí, aby se jich účastnil i někdo z MŽP nebo jiný odborník z enviro oblasti, aby mohla probíhat diskuse na mezioborové úrovni kontinuálně, mimo jiné kvůli předcházení dogmatických přístupů. Je to v plánu?

Vyjádření k dotazu:

Zástupci MŽP jsou pravidelně na PS k podmíněnosti zvaní.

Tampierova Martina (KZP)

EROZE – je tu institut precizního zemědělství tedy nástroj rozborů půdy, který prokazatelně definují, jak se zemědělec k půdě chová. Nápočet a rastr je jedna věc, ale realita v terénu a možnost zemědělce reagovat druhá.

Václav Zámečník (ČSO)

Bude možné, a pokud ano, jakou cestou, už v roce 2023 skloubit ještě dobíhající víceleté závazky na orné půdě (např. AEKO Ochrana čejky chocholaté) se vstupem do základního ekoschématu? Často jsou tyto plochy vymezeny podél útvarů vodních ploch, kde v ekoschématu vznikne povinnost založit ochranné pásmo, které by muselo vzniknout na úkor plochy zařazené do AEKO.

Vyjádření k dotazu:

Ano, závazky budou samozřejmě zohledněny.

Za splnění podmínek se dále považuje vyčlenění kombinovaného biopásu podle agroenvironmentálně klimatických opatření, přiléhajícího ke stálému útvaru povrchových vod plochou jetelotravního pásu, a dále jsou podmínky splněny DPB, na který byla podaná žádost na podopatření čejky chocholaté v agroenvironmentálně-klimatických opatření (staré i nové)

Povinnost vyčlenit ochranný pás podél vody typu základní se v roce 2023 nevztahuje na:

- plochu již založených ozimých porostů

- DPB, na který byla podaná žádost na biopás v agroenvironmentálně-klimatických opatřeních (staré i nové).

Urbánková Kateřina (PRO-BIO)

Pro pana Povolného – pastva má jednoznačné benefity pro výskyt řady druhů hmyzu a živočichů, tedy i biodiverzitní funkci, což je dle mého názoru přesně cílem GAEC 8... A můj dotaz ještě směřoval k harmonogramu výplaty dotací. Jestli je nějak odložen, nebo se předpokládá obdobný jako v tomto období.

Vyjádření k dotazu:

Harmonogram výplaty dotací předpokládáme obdobně jako je nyní.

Alžběta Procházková SPP Čmelák

Je možné získat více informací, jak bude vypadat v nastávajícím období systém poradenství pro SP?

Vyjádření k dotazu:

Popis systému je uveden v kapitole 8 ve schváleném Strategickém plánu uveřejněném po schválení vládou na stránkách MZE eAGRI

https://portal.mze.cz/public/web/file/711276/Strategicky_plan_SZP_na_obdobi_2023_2027.pdf

Další zaslané dotazy:

Martin Odstrčil (KZP)

DZES 1

- bod 1)d – současné vymezení ECP je na úrovni vymezení erozí před rokem 2019?
- Proč neobsahuje vrstva ECP červené plochy ze současné Podkladové vrstvy a následně pak po zpřísnění z vrstvy po roce 2024? Bojíte se rozšíření plochy ECP? Stejně když to teď změní a není tam ECP tak eroze se napočte podle podkladové vrstvy a skočí to do SEO – jaký to pak má význam chránit?

Vyjádření k dotazu:

Případné úpravy v souvislosti s přijetím nové vrstvy EO budou analyzovány a projednány.

K tématu eroze byla založena zvláštní PS s cílem připravit nabídku agrotechnických postupů vhodných pro rozšířenou vrstvu eroze, včetně možné revize jednotlivých kategorií NEO/ MEO/ SEO.

DZES 4

- Plánuje se zobrazovat v LPIS zóny kolem vod 6 a 10 m od břehové čáry, aby bylo možné zjistit průniky s DPB? V návaznosti na základní a prémiovou úroveň ekoplatby
- Jak se bude stanovovat délka pásů? kde začnou a skončí v návaznosti na průnik zóny s hranicí DPB?

Vyjádření k dotazu:

Plocha ochranných pásů kolem vod bude vymezena v Evidenci půdy (LPIS) a to jak pro základní stupeň celofaremní ekoplatby, tak pro prémii. Z LPIS tak bude možné vyčíst jak minimální plochu, která musí být vyčleněna.

DZES 5

POT pro SOF na SEO

- Podsev – setí podsevu nejpozději společně s hlavní plodinou – prosím považujte o možnosti, že se zaseje jednou operací hlavní plodina a pak se seje podsev – v praxi jsem to používal a mělo to výhody o při organizaci práce, ale také pro porost podsevu - zakládal se až po vzejití obiloviny a sel se nakoso k řádkům obilí. Pro podsev jetelotrávy i jetele bylo vždy lepší, když byla půda po zasetí obiloviny trochu slehlá a lépe vzcházela. Stejně tak obilovina měla šanci odrůst výškově podsevu vytvořit mu mikroklima a v době sklizně byl také podsev méně konkurenční pro obilovinu a lépe se sklízela – byla čistější – byl jsem na ekologickém podniku a bylo to pro nás přínosem při sklizni – vlhkost slámy i zrna byla příznivější. Podsev se po sklizni také pěkně zapojil

Vyjádření k dotazu:

Z hlediska protierozního účinku je účelné, aby podsevová plodina se nacházela na pozemku co nejdříve. Z tohoto důvodu jsme přesvědčeni, že znění POT - podsev by mělo zůstat v současném znění. Setí podsevu nejpozději společně s hlavní plodinou neznamená, že to musí být provedeno v jedné operaci. Nicméně dva pojezdy zvyšují možnost utužení pozemku a mají samozřejmě i vliv na ekonomiku.

Ochranné pásy pro SOF

- Protnutí odtokových linií – jaký význam má doporučení, které málokdo dodržuje, pro koho jej uvádíte? Pokud to má mít nějaký význam ať to protíná odtokové linie povinně! Doporučení – zakládat po vrstevnici – ani nezmiňujte je to neproveditelné.

Vyjádření k dotazu:

Doporučení budou součástí podmínek DZES na úrovni metodické příručky a mohou vést k lepší protierozní ochraně, nicméně jako legislativní povinnost by generovala řadu praktických potíží, a to jak při protnutí všech odtokových linií, tak dodržení vedení po vrstevnici.

Pásové střídání plodin:

- Fajn, ale máte nesmyslně stanovené parametry, jak to chcete vyhodnocovat? 30st. odklon nejde dodržet.
- Co znamená počet pásů podle sklonu? Na obrázku je cca 40m šířka pásu sklonitost 6,5st.
- Jak to na tomto pozemku udělat? DPB (580-1170) 3602/8
- Jak chcete, aby zemědělec deklaroval v LPIS směr obdělávání?

Vyjádření k dotazu:

Pásové střídání plodin je stále v jednání, tato POT je vhodná pro určité druhy pozemků.

DZES 6

- K jakému datu bude stanoveno to procento – k datu podání JŽ nebo k datu 31.10.?
- Co když od 1.10. převezmu ornou od jiného uživatele, který to třeba pooral?

Vyjádření k dotazu:

Podíl se počítá ke dni podání žádosti, pokud kontrola na místě nezjistí jinak. V případě převzetí půdy je nutné počítat s podmínkou plnění a přizpůsobit se mu. V souvislosti s tím uvádíme, že povinnost se vztahuje na celou dobu citlivého období, tzn. od sklizně hlavní plodiny minimálně do 31.10. Zemědělec volí podle svého zaměření a konkrétní potřeby. Dále je možné využít flexibilitu v podobě 20 % výměry. Pro ekologické zemědělce umožňuje dále Komise výjimku při pěstování okopanin a zeleniny na těžké jílovité půdě.

DZES 7b

- Podmínka 2–10 ha na SEO – takže pokud je DPB označen jako SEO nehraje se na hodnocení VEP a musí se plodiny napáskovat po 10 ha (max +10 %).
- Příklad (520-1100) 9201/13 67 ha SEO – máme tam VEP 11,83 ha – takže pro jařinu špatně?

Vyjádření k dotazu:

Aktuálně je ve Strategickém plánu SZP podmínka maximální plochy 10 ha vztažena k DPB s kategorií erozní ohroženosti SEO a podmínka se tak posuzuje vůči celému DPB. Případné úpravy budou podléhat modifikaci Strategického plánu a jejímu schválení ze strany Komise.

DZES 8

- Proč není do ploch bez produkce počítána výměra Biopásů?
- Bod 9 – EVP – ochranu dřevin rostoucích mimo les řeší jiné zákony, vaše pravidla nahrávají k šikaně zemědělců ze strany kontrolorů a jsou úplně zbytečná.

Vyjádření k dotazu:

Biopás může být vyčleněn pro podmínku vyčlenění neproduktivních ploch, avšak bude realizován odpočet sazby v druhém pilíři.

Ochrana dřevin rostoucí mimo les nijak nereguluje ořez dřevin, ale vyjadřuje se pouze ke kácení. Standard DZES 8 je nedílnou součástí pravidel podmíněnosti, není možné je vypustit.

DZES 9

- je zcela zbytečný – stačilo přidat oblast NATURA 2000 do vyjmenovaných oblastí a nechat jim výjimky.
- Nerozumím tomu, proč tak razantně omezujete vlastníky půdy v těchto oblastech, hospodaření se tam stane nezajímavé. Nezaložím si sad, ekologové se také mohou rovnou odstěhovat, nezalesním.

Vyjádření k dotazu:

Úprava standardu a jeho podmínek vychází z rámce stanoveného legislativou EU (příloha III nařízení EU č. 2021/2115) a podmínek dle výkladů vydaných EK. Podle tohoto nového rámce podmínek pro standardy DZES došlo k rozdělení podmínek v současné době stanovených v rámci greeningu do standardů DZES 1 a DZES 9. Rozdělení a zařazení do 2 dílčích standardů ČR nemůže nijak ovlivnit.

Hodnocení greeningu shledalo tuto povinnost zákazu přeměny TTP a jejich orby jako jednu z nejúčinnějších, a to na základě její doplňkové role k ochraně travních porostů chráněných směrnicemi o ochraně přírody, zejména pro stanoviště s vysokou přírodní hodnotou a půdy bohaté na uhlík. Zachování trvalých travních porostů v lokalitách Natura 2000 zřízených podle směrnic 92/43/EHS a 2009/147/ES prostřednictvím zákazu jejich orby nebo přeměny přispívá k ochraně cenných stanovišť a druhů, včetně hnízdišť a hnízdišť ptáků.

Připomínky nevládních environmentálních organizací k podmíněnosti (Hnutí DUHA, WWF-CEE, ČSO)

Verze SP_ZP schválená vládou, respektive prezentace této verze v rámci pracovní skupiny k podmíněnosti (MZe, 25. 10. 2022)

DZES 1

- V prezentaci bylo řečeno, že se chystá rozšíření environmentálně citlivých TTP podle připomínek SEA hodnocení (například 25 m od toku, dráhy soustředěného odtoku ...). Jakým způsobem se bude toto rozšíření řešit?

Vyjádření k dotazu:

Bude provedena podrobná analýza dostupných dat podkladových vrstev a ověřena jejich aktuálnost. Současně dojde k analýze rozsahu překryvů nově navrhovaných kategorií ploch s již současnými.

V případě, že dojde ke shodě nad zařazením nově navrhovaných ploch, bude navrženo připravení nové vrstvy do LPIS a jejich doplnění do návrhu změny Strategického plánu pro následující možné období.

DZES 2

- Implementace pravidel pro DZES 2 začne v roce 2025. V jaké fázi příprav se nyní nacházíme? A je možné do diskuse o pravidlech DZES 2 aktivně vstoupit v rámci příprav?

Vyjádření k dotazu:

Projekt běží podle schváleného harmonogramu. Návrh hospodaření na těchto plochách bude vedle mapových podkladů součástí výstupů projektu. Návrh předpokládáme komunikovat a diskutovat a dále bude projednán v rámci standardního legislativního procesu, který proběhne paralelně s modifikací Strategického plánu.

Zdůvodnění odložení ve Strategickém plánu:

Česká republika použije odloženou účinnost standardu DZES 2 na období počínaje rokem 2025 z důvodu chybějící kategorizace (definičního vymezení) půd bohatých na uhlík a nedostatečného mapového pokrytí ploch mokřadů a rašelinišť.

V současné době není vytvořen komplexní podklad, který by obsahoval plošné, aktuální informace o výskytu půd bohatých na uhlík na území ČR ve vztahu k dílu půdních bloků. Pedologická data jsou dostupná zejména v rámci databáze bonitovaných půdně ekologických jednotek (dále jen „BPEJ“) a podkladech Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy, v.v.i. Údaje o mapování biotopů z pohledu biodiverzity jsou obsaženy v rámci mapových služby Agentury pro Ochranu Přírody a Krajiny. Mapy biotopů mokřad a prameniště – rašeliniště poskytované v rámci mapových služeb Agentury pro Ochranu Přírody a Krajiny však necílí primárně a nepokrývají plošně zemědělskou půdu, bylo proto rozhodnuto zpracovat vrstvu s použitím i jiných mapových zdrojů včetně cíleného terénního ověřování skutečného stavu vybraných předmětných ploch.

Za tímto účelem byly na podzim roku 2021 zahájeny práce na přípravě mapového podkladu pro zařazení parcel zemědělské půdy do vrstvy DZES 2. Úkol bude pokračovat v průběhu roku 2022 a v první polovině roku 2023. V průběhu roku 2023 dojde k zapracování do národního právního rámce. V roce 2024 bude probíhat realizace vrstva LPIS takovým způsobem, který umožní, aby se zemědělská veřejnost s tímto novým prvkem detailně seznámila, případně měla prostor pro vznesení podnětů k revizi konkrétních stanovišť, tak aby k 1. 1. 2025 byla vytvořena funkční, všeobecně akceptovaná vrstva DZES 2 jako podklad pro plnění podmínek.

DZES 4, resp. ochranné pásy v celofaremní ekoplatbě

- V rámci pravidel pro celofaremní ekoschéma se v oddílu “Doplňující informace” zmiňuje, že kde je oseta ozimá plodina v 2022, tam nebude nutné pásy v 2023 dělat. Podobný případ jsou plochy zařazené do neukončených AEKO závazků. Pokud tedy zemědělec bude postupovat podle této možnosti, bude se fiktivní plocha ochranných pásů počítat do neprodukcí ploch v celofaremní ekoplatbě nebo takovou plochu nebude možné jako ochranný pás vykázat?

Vyjádření k dotazu:

Co se týče ochranných pásů podél vody v ekoplatbě (nadstavba DZES 4):

Vzhledem k tomu, že ozimé plodiny jsou již vysety, není možné nutit k jejich rozorávání a přesévání. Takové fiktivní pásy nebudou započteny ani vykázány.

Povinnost vyčlenit ochranný pás podél vody typu základní se v roce 2023 nevztahuje na:

- plochu již založených ozimých porostů a*
- DPB, na který byla podaná žádost na biopás v agroenvironmentálně-klimatických opatřeních (staré i nové).*

Co se týče AEKO závazků:

Za splnění podmínek se dále považuje vyčlenění kombinovaného biopásu podle agroenvironmentálně klimatických opatření, přiléhajícího ke stálému útvaru povrchových vod plochou jetelotravního pásu, a dále jsou podmínky splněny DPB, na který byla podaná žádost na podopatření čejky chocholaté v agroenvironmentálně-klimatických opatření (staré i nové). Nicméně bez zohlednění do prémiové ekoplatby.

Co se týče neprodukcí ploch v DZES 8 a v ekoplatbě:

Biopásy a plochy hnízdiště čejky jsou možné varianty plnění vyčlenění neprodukcí ploch. Pokud však nejsou deklarovány jako neprodukcí plochy, nemohou být do tohoto procenta započteny.

- V DZES 4 jsou ochranné pásy povinné pro DPB v šíři “nejméně 3 m od břehové čáry”. Proč se se změnou systému stanovení ochranných pásů v rámci ekoschémat nepřistoupilo k revizi definice ochranných pásů i v DZESech? Vzhledem k tomu, že veškerá ochrana spočívá jen ve vynechání POR a hnojiv na velmi omezené ploše, neměl by to být pro zemědělce takový problém a stanovení 3 m od okraje DPB by bylo i jednodušší pro implementaci. Kontrola tohoto opatření je jen obtížně představitelná. A ochrana vod dle DZES je i tak nedostatečná, jak ukazují údaje o kontaminaci povrchových vod.

Vyjádření k dotazu:

Základní nastavení v rámci standardů bylo stanoveno v souladu s nitrátovou směrnicí a v souladu s vymezením tématu standardu DZES v nařízení (EU) 1306/2013 tzn. 3 m od břehové čáry, na který DZES 4 přímo navazuje.

Standardy DZES, stejně jako všechny požadavky podmíněnosti mají představovat základní úroveň požadavků, nad jejichž povinnosti se pak podle systému Zelené architektury motivačně nastavují podmínky formou ekoplatby a dále ještě podmínky rozvoje venkova agroenvironmentálně klimatických opatření.

- Jsou vodní útvary, u kterých bude nutné plnit podmínky DZES 4, resp. celofaremní ekoplatby, útvary zanesené ve vrstvě LPIS/ Životní prostředí?

Vyjádření k dotazu:

Ano, vztahuje se na všechny trvalé útvary evidované v LPIS.

DZES 5

- Dlouhodobě ale bez úspěchu žádáme o zveřejnění analýzy účinnosti půdoochranných technologií. Kdy bude analýza zveřejněna? Minimalizace erozních ztrát (v důsledku větru i vodních odtoků) je základem udržitelného zemědělství. Pro efektivní nastavení DZES 5 je nutné znát podrobnosti o účinnosti jednotlivých opatření. Žádáme o doplnění argumentů pro následující opatření

- obsetí - plocha 4 ha by neměla být omezena pouze velikostí, ale také délkou svahu či odtokové linie. Je těžko představitelné, že by např. odtok půdy ze 400m svahu mohl zastavit 22m ochranný pás

Vyjádření k dotazu:

Výstupy z analýzy a vyhodnocení účinnosti POT je zohledněno do podkladů pro POT provedených VÚMOP.

Odtok vody, který uvádíte v příkladu, může zastavit pouze technické protierozní opatření (zemní hrázka, suchá nádrž a pod.). Standardy DZES 5 primárně nemohou řešit odtokové poměry, ale stanovují podmínky pro omezení ztráty půdy (na podkladu rovnice USLE). Tedy pás by měl zpomalit odtok, do té míry, aby nastala sedimentace půdních částic. Výsledky byly stanoveny na základě modelů. V praxi takovýto systém měření rozvíjí odborný tým VÚMOP, se který budeme dále v této věci spolupracovat.

Pozemky mají zpravidla nepravidelný tvar a vrstevnicové vedení není vždy možné. Pokud byste pás směřoval přímo po spádnicí, na většině pozemků nepřetnete 70 % odtokových linií. Ano, pás může být veden v odklonu od vrstevnice. Nicméně pokud povrchový odtok přes pás přejde a není vyveden ze směru v důsledku mikroreliefu, je opatření vždy účinné.

- ochranné pásy - pokud je pouze doporučeno založení po vrstevnici nebo protnutí alespoň 70 % odtokových linií, znamená to, že je možné takové pásy tvořit i po spádnicí. To je z hlediska ochrany půdy nefunkční.

Vyjádření k dotazu:

Pozemky mají zpravidla nepravidelný tvar a vrstevnicové vedení není vždy možné. Pokud by pás byl směřován přímo po spádnicí, na většině pozemků nepřetne 70 % odtokových linií. Ano, pás může být veden v odklonu od vrstevnice. Nicméně pokud povrchový odtok přes pás přejde a není vyveden ze směru v důsledku mikroreliefu, je opatření vždy účinné.

- v případě Odkameňování, důlkování - hrázkování je stanoveno: "Pro dostatečnou účinnost je maximální délka řádku po spádnici 200 m" – je tento údaj ověřen výzkumem? A proč není u opatření apriori doporučení nevést řádky po spádnici?

Vyjádření k dotazu:

Praxe ukázala, že vrstevnicové vedení u brambor může být rovněž problematické a způsobené erozní škody mnohdy i větší než při vedení po spádnici. V případě vrstevnicového vedení povrchový odtok směřuje do nejnižšího místa zemědělského pozemku. Zde se voda akumuluje a následně přes hrůbky přeřínuje a rozebírá je. Výsledné škody jsou takové, že v místě údolnice, kde se povrchový odtok soustředil, jsou hrůbky kompletně odplaveny. Délka 200 m byla navržena VÚMOP a ověřená v rámci modelů.

- Z jakého důvodu nelze použít jako obsetí biopás?

Vyjádření k dotazu:

Z požadavků praxe takovýto návrh dosud nebyl vznesen, proto do možnosti započtení nejsou zahrnuty, nicméně je možné tento postup zvážit.

- Dále bychom rádi věděli, proč je "malý rozsah porušení" stanoven až na 15 hektarů nebo 15 % MEO a SEO ploch. Ještě v roce 2017 byl malý rozsah porušení do součtu ploch 1 ha, střední 1-2ha a velký nad 2 ha. Proč došlo k takto rozsáhlé změně a čím je takto výrazná tolerance ospravedlněna?

Vyjádření k dotazu:

Hodnotící tabulky zůstávají beze změny oproti současnému nastavení. Hodnotící tabulky byly upraveny v reakci na zavedení nové vrstvy erozní ohroženosti v roce 2019.

- A nakonec chceme opětovně poukázat na fakt, že i v této SP_SZP není vůbec řešena větrná eroze, ačkoliv se týká přes 20 % zemědělské půdy v ČR zejména nejvyšší bonity. Je možné prosadit opatření proti větrné erozi do SP_SZP v průběhu nastávajícího období a jaké kroky k tomu podnikáte?

Vyjádření k dotazu:

V rámci dohody rezortů MZe a MŽP je ze strany MŽP žádáno, aby větrná eroze byla primárně řešena protierozní vyhláškou a opatření proti větrné erozi byla do podmíněnosti převzata až návazně.

V souvislosti s větrnou erozí upozorňujeme na výrazné rozšíření aplikace standardu DZES 6 pro pokryv půdy, tedy zcela zásadní opatření proti větrné erozi, který platí nově bez ohledu na sklonitost pro celou standardní ornou půdu, úhor, vinice a sady.

- Z diskusí na pracovní skupině (25.10.) vyplynulo, že bude nutné ještě nastavení DZES 5 upravit v souvislosti s protierozní vyhláškou č. 240/2021 Sb. Bude do těchto diskusí zapojeno MŽP a odborná veřejnost z environmentálního prostředí?

Vyjádření k dotazu:

Počítáme se zapojením MŽP do diskusí o nastavení protierozní ochrany půdy a provazbě mezi DZES a PEV.

DZES 7a

- **Stále máme zásadní výhrady k velmi slabému nastavení střídání plodin, které bude fakticky uplatňováno jen na 40 % výměry. V nadpoloviční výměře je umožněna stejná plodina 3x po sobě, což považujeme za postup škodlivý pro životní prostředí.** Jsme si vědomi, že osevnické postupy nemohou být příliš striktně limitovány kvůli provozním a ekonomickým dopadům, ale navrhované nastavení se jeví příliš benevolentní. Podíl výměry s mírnějšími požadavky na rotaci by měl být podložen modelovými výpočty či jinou formou analýzy, z níž vyplyne nezbytná míra opakování stejných plodin.

Vyjádření k dotazu:

Nastavení rotace plodin vychází z konzultací s EK, resp. z jejího návrhu, a je v této podobě implementována řadou ČS. Jde o vyvážený přístup poskytující potřebnou flexibilitu pro sestavení osevnických postupů a zohledňuje půdně-klimatické podmínky zemědělských podniků.

- Hodnotící tabulka - Standard 7a odst. 2 - malý rozsah porušení do 20 % plochy se nejeví jako malý při obecně benevolentním nastavení standardu a navrhuje jeho snížení. Takto by bylo možné na téměř 80 % plochy pěstovat plodinu několikrát po sobě bez jakéhokoli omezení pouze za cenu malé sankce v důsledku malého rozsahu porušení.

Vyjádření k dotazu:

Co se týče sankčního systému, je zaveden se záměrem přiměřenosti a zohledňuje předpokládané chyby v zákresech plodin, posuny hranic pozemků, překryvy při řádkovém a pásovém střídání plodin.

- v materiálu je uvedeno: podmínky se nevztahují na "b) plochu dílu půdního bloku nebo jeho části, na níž jsou pěstovány plodiny ochranného pásu typu souvrať podle přílohy k tomuto nařízení, a biopásu § xx nařízení vlády o ... (agroenvi)." Je tato výjimka platná výhradně na část DPB, kde se nachází souvrať či ochranný pás a zbytek pole podléhá základnímu nastavení standardu, nebo lze např. po umístění biopásu na celém daném DPB pěstovat plodinu více než 3x po sobě a bez jakéhokoli omezení?

Vyjádření k dotazu:

Co se týče zmiňovaných výjimek pro plochy biopásu, agroenvi-opatření, vztahují se na DPB, na který byla podána žádost.

DZES 7b

- Pokud je 30 ha jedné plodiny na vedlejším DPB bezprostředně vystřídáno 30 ha jiné plodiny, není zde žádný prostor pro biodiverzitu a prvky pro zasakování vody, ochranu půdy a podobně. **30 ha bloky by měly být rozděleny neprodukcí případně poloprodukcí plochou / pásem.**

- Pokud zemědělec využije možnost rozdělení ploch "krajinným prvkem podle § 5 odst. 2 písm. a) bod xx nařízení vlády o stanovení podrobností evidence využití půdy, evidovaném v evidenci půdy", zůstává krajinný prvek vnitřním krajinným prvkem i pokud by rozděloval DPB po celé délce nebo se v tomto případě krajinný prvek stává vnějším krajinným prvkem za cenu ztráty dotací na danou plochu?

Vyjádření k dotazu:

Vzhledem k povinnosti vyčleňovat výrazně větší procento neprodukcí ploch než v současném greeningu se dá předpokládat větší využívání ochranných pásů a KP pro rozdělení plochy plodiny.

Pokud je krajinný prvek součástí zemědělské plochy, není v souladu se zákonem o zemědělství posuzován jako vnější KP a je plnohodnotnou součástí zemědělské plochy, na kterou se platby poskytují.

- Bude stále možné oddělit monokultury 1m úhorem? Dle vypořádání připomínek ze SEA konzultace to vypadá, že ano: „Úhor je samostatnou kulturou. DZES 7 b se vztahuje na plochy standardní orné půdy. V případě, že dojde k rozdělení jinou kulturou např. úhorem, jsou výsledné DPB posuzovány samostatně.“ Rozdělování monokultur takto úzkým úhorem přitom bylo MZe komentováno na jedné z pracovních skupin jako obcházení pravidel.

Vyjádření k dotazu:

Souhlasíme, že uvedený příklad není ideálním přístupem a nejedná se o příkladnou praxi. Současný metodický a technický rámec softwarových kontrol do značné míry omezuje možnosti nastavení, nicméně do budoucna předpokládáme řešení a omezení obdobných situací.

K tomu dále zdůrazňujeme, že úhor má v nové SZP řadu zcela nových povinností např. povinný pokryv, stanovenou plodinovou skladbu již v podmíněnosti a další nadstavbové podmínky v rámci celofaremní ekoplátby základní i prémiové úrovně.

- Hodnotící tabulka - standard 7b odst. 1 - malý rozsah 33-40 ha a střední 40-54. Velmi benevolentní

Vyjádření k dotazu:

Sankční systém vychází z původního nastavení a dle zkušeností MZe má dostatečný odrazující efekt.